

תאריך עדכון: 12/03/13

שם המרצה: ד"ר יאיר ברזון

שם הקורס: יסודות בפסיכולוגיה ארגונית

מספר הקורס: 60-910-01

סוג הקורס: סמינריון

שנת לימודים: תשע"ד סמסטר: א+ב היקף שעות: 2

אתר הקורס באינטרנט: קורס מתוקשב. /? /HI2.biu.ac.il

א. מטרת הקורס (מטרות על / מטרות ספציפיות):

קורס זה הינו הקורס הראשוני, הבסיסי והמקיף בפסיכולוגיה ארגונית – תעשייתית לסטודנטים לתאר שני במגמה החברתית – ארגונית. למרבית הסטודנטים המתקבלים למגמה הארגונית אין כל ידע שיטתי קודם על הפסיכולוגיה הארגונית. במרבית המחלקות לפסיכולוגיה באוניברסיטאות בארץ אין קורסים לתואר הראשון בתחום זה. הקורס מיועד, איפוא, להקנות לסטודנטים רקע רחב ועדכני על הפסיכולוגיה הארגונית, להפגישם עם המתודות, המושגים, תחומי המחקר והעשייה, והתיאוריות הרווחות. הקורס אמור להוות תשתית ידע ובסיס לקורסים האחרים בפסיכולוגיה ארגונית.

ב. תוכן הקורס: (רציונל, נושאים)

מהלך השיעורים: (שיטות ההוראה, שימוש בטכנולוגיה, מרצים אורחים)

בכל שבוע 4 שעות לימוד אקדמיות מפוצלות ליומיים בשבוע. בחלקו האחד (2 שעות) מוצגים נושאים על ידי המרצה, ובחלקו השני (2 שעות) מציגים הסטודנטים ספרים המהווים אבני דרך בפסיכולוגיה ארגונית או משמשים נושאים עכשוויים. לאחר הצגת הסטודנט מתקיים דיון פתוח על הנושא המוצג. הקורס מתוקשב - מידע, חומרים, קישורים לאתרים באינטרנט, סיכומי עבודות של הסטודנטים ודיונים מתקיימים באמצעות המערכת המתוקשבת.

תכנית הוראה מפורטת לכל השיעורים: (רשימה או טבלה כדוגמת המצ"ב)

נושאים שייסקרו על ידי המרצה, על פי סדר זה:

1. סקירה כוללת: תחומי עיסוקה של הפסיכולוגיה הארגונית. סקירה הסטורית. פסיכולוגיה תעשייתית ופסיכולוגיה ארגונית. ממשקי התחום עם תחומים אחרים. תחומי הפעילות של הפסיכולוג הארגוני. הקהילה והארגונים המקצועיים בארץ ובעולם.
2. ניתוח עיסוקים, סיווג עיסוקים, ספריות עיסוקים, ניתוח וסיווג עיסוקים כבסיס ליעוץ בבחירת מקצוע.
3. גיוס עובדים. מודלי גיוס וקליטת עובדים. הצגת הארגון בפני המועמדים, סוגיית realistic job preview.
4. מיון, ברירה וקידום עובדים באמצעות מבחנים פסיכולוגיים. (ראיון, מבחנים, מרכזי הערכה, הערכת עמיתים ועוד)
5. הפסיכולוגיה ההתפתחותית של ארגונים.
6. עמדות ושביעות רצון.

7. מוטיבציה. תיאוריות מוטיבציה (טיילורזים, VIE, תיאוריה X, Y, Z, הרצברג, אדמס ועוד).
8. הערכת ביצוע.
9. ארגון כמערכת. מודל המערכת הפתוחה. מודל התלות (contingency)
10. תרבות ארגונית
11. צדק ארגוני והתנהגות אזרחית
12. שינוי ותהליכי שינוי בארגון.
13. גישות פוסטמודרניות בפסיכולוגיה ארגונית.

לכל שיעור יש לקרוא את הפרק המקביל בספרי הלימוד.
ספרים שיוצגו על ידי הסטודנטים, שני ספרים בכל שיעור, רצוי לפי הסדר הבא:

- *1. Taylor, F.W. (1947). *The principles of scientific management*. Harper & Row.
- *2. McGregor, D. (1960). *The human side of enterprise*. McGraw-Hill.
3. Argyris, C. (1964). *Integration the individual and the organization*. Wiley.
4. Argyris, C. (1976). *Increasing leadership effectiveness*. Wiley.
- *5. Herzberg, F. (1966). *Work and the nature of man*. World Publishing Co.
6. Likert, R. (1961). *New patterns of management*. McGraw-Hill.
- *7. Peters, T. J., & Waterman, R.H. Jr. (1982). *In search of excellence*. Warner Books.
8. Blake, R.R., & Mouton, J.S. (1976). *Building a dynamic corporation through GRID organization development*. Addison-Wesley.
9. Bennis, W.W.G., & Nanus, B. (1985). *Leaders*. Harper & Row.
10. Morgan, G. (1986). *Images of organization*. Sage. Chapters 2 and 3.
11. Morgan, G. (1986). *Images of organization*. Sage. Chapters 6 and 9.
- *12. Deal, T.E., & Kennedy, A.A. (1982). *Corporate cultures*. Addison-Wesley.
13. Waterman, R.H. (1987). *The renewal factor*. Bantam Books.
- *14. Ouchi, W.G. (1981). *Theory Z*. Avon Books.
15. Toffler, A. (1990). *Power shift*. Bantam.
- *16. Senge, P.M. (1990). *The fifth discipline*. N.Y.: Doubleday.
17. Gladwell, M. (2005). *The Tipping point: How little things can make a big difference*. Warner.

בעברית: נקודת המפנה. הוצאת ידיעות אחרונות.

*18. פטר. העקרונות הפיטרי.

*19. פרקינסון. חוק פרקינסון.

20. כץ עמוס. מבוא לתורת הפעילות.

*21. ואצלאוויק, פ., ויקלנד, ג., ופיש, ר. (1979). שינוי.

עקרונות של יצירת בעיות ופתירתן. ספרית פועלים.

22* . המר, מ., וצ'מפי, ג'. (1994). עיצוב מחדש של התאגיד. הוצאת מטר.

23. נעמי קליין (2002). בלי לוגו. המטרה: בריוני המותגים. הוצאת כתר.
24. רובין שארמה (2002). חכמת המנהיגות. הוצאת כתר.
25. סיכום אחת החוברות האחרונות של סטוס, משאבי אנוש, או אקזקוטיב.

* ספרים אלה חייבים להיסקר.

ג. חובות הקורס:

דרישות קדם: אין. קורס חובה לשנה ראשונה לתאר השני בפסיכולוגיה חברתית – ארגונית. לא ניתן לדחות קורס.

1. **חובות / דרישות / מטלות:** על כל סטודנט להציג בעל פה ספר אחד בתחום, מתוך רשימת ספרים (ראה ברשימה הביבליוגרפית תחת הכותרת " לעבודות השבועיות"). בנוסף להצגה בעל פה עליו לסכם את הספר סיכום קצר בכתב ולהעמיד את המצגת ואת הסיכום לעיון הסטודנטים באתר המתקשב.
 2. מבחן בית. הסטודנטים מקבלים רשימת שאלות. עליהם להשיב על 20 שאלות מהרשימה, עד שני עמודים לכל שאלה.
- לא ניתן לעבור את הקורס ללא מילוי שתי הדרישות העיקריות – הצגת ספר, כאמור, והצלחה במבחן הבית. בנוסף, על הסטודנטים להיות פעילים בדיונים בכתב, וכן בקריאה ובתרומה לאתר הקורס הממוחשב.

מרכיבי הציון הסופי (ציון מספרי / ציון עובר):

הציון נקבע בעיקרו על פי ההישגים במבחן הבית. הציון ניתן במספרים. הצלחה מיוחדת בהצגת הספר בע"פ ובהשתתפות בדיונים עשויה להעלות את הציון הסופי בעד 10 נקודות.

ד. ביבליוגרפיה: (חובה/רשות)

ספרי הלימוד (textbooks) וספרי עזר נוספים:

1. סמואל, יצחק. (1990 או המהדורה החדשה). ארגונים: מאפיינים, מבנים, תהליכים. הוצאת הספרים של אוניברסיטת חיפה.
2. כל ספר מבוא לפסיכולוגיה תעשייתית ארגונית משנת 1995 ואילך.
דוגמאות:

Aamodt, M. G. (1999). *Applied industrial/organizational Psychology*.

Brooks/Cole.

Gordon, Judith R. (2002). *Organizational behavior: A diagnostic approach*.
Upper Saddle River : Prentice Hall.

Jex, Steve M (2002). *Organizational Psychology: A scientist-practitioner
approach*. New York: Wiley.

Landy, Frank J., & Conte, J. (2008). *Work in the 21st century: An introduction
to industrial and organizational psychology*. Boston: McGraw-Hill..

Spector, Paul E. (2003). *Industrial and organizational Psychology: Research
and practice*. New York: Wiley.

חומר מחייב למבחנים:

1. ספרי החובה (ראה למעלה).
2. החומר שהמרצה סקר.
3. הספרים שהסטודנטים הציגו.
4. החומרים המופיעים באתר המתקשב